

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 10/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. Č., K., zastúpeného advokátom Mgr. L. Š., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 37 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 8/2012 z 31. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2012 doručená sťažnosť M. Č., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 37 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 8/2012 z 31. júla 2012.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„V prvostupňovom konaní vedenom Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 4 Cb/60/2006 v právnej veci žalobcu... proti sťažovateľovi ako žalovanému bolo nariadené pojednávanie na deň 22. 04. 2010. Sťažovateľ ako účastník konania z dôvodu dočasnej pracovnej neschopnosti dňa 14. 04. 2010 požiadal prostredníctvom svojho právneho zástupcu o odročenie pojednávania, pričom v prílohe predložil lekárske sťažovateľa o odročenie pojednávania okresný súd pojednával v jeho neprítomnosti, pričom na tomto pojednávaní došlo aj k vyhláseniu rozsudku.

Na základe odvolania sťažovateľa ako žalovaného Krajský súd v Žiline ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 13 Cob/360/2010 zo dňa 27. 10. 2011 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením v napadnutých výrokoch potvrdil a zaviazal sťažovateľa ako žalovaného nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. ...

Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob/360/2010 zo dňa 27. 10. 2011 podal sťažovateľ dovolanie najvyššiemu súdu. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo/8/2012 zo dňa 31. 07. 2012 bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté.“

Sťažovateľ namieta, že na prvostupňovom súde došlo k odňatiu jeho možnosti vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom v súvislosti s jeho neúčastňou na pojednávaní konanom 22. apríla 2010.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: *„Zamietnutím návrhu sťažovateľa na vykonanie dôkazu a vydaním rozhodnutia vo veci samej v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu došlo k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom a k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania, pretože prvostupňový súd konal a pristúpil k vydaniu rozhodnutia len v prítomnosti právneho zástupcu žalobcu.“*

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ poukazuje na údajne chybný postup v dovolacom konaní a chybné vyhodnotenie skutkových podstat v napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu, čím malo dôjsť k porušeniu označených práv.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesením sp. zn. 1 Obdo/8/2012 zo dňa 31. 07. 2012, v časti, v ktorej Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie sťažovateľa ako žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13 Cob/360/2010 zo dňa 27. 10. 2011, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 47 ods. 2 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 37 ods. 2 a ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo/8/2012 zo dňa 31. 07. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000,-EUR.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania, pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 269,58-EUR... na účet právneho zástupcu sťažovateľa, Mgr. L. Š...“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 37 ods. 2 a 3 listiny, ako aj práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 8/2012 z 31. júla 2012.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím štátneho orgánu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený tak možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorého by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 27/04, I. ÚS 158/05, IV. ÚS 300/08, IV. ÚS 158/09).

Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež pravidelne zdôrazňuje, že nie je alternatívnou a ani ďalšou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). V dôsledku toho v konaní o ústavných sťažnostiach nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu vrátane posúdenia skutkových otázok, pretože jeho úlohou nie je zastupovanie, resp. nahradzovanie všeobecných súdov ako ich ďalšia opravná inštanca. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 225/03, IV. ÚS 158/09). Akékoľvek skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04). Ústavný súd takisto pripomína, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je aj prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (*mutatis mutandis* napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 OSP) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 OSP), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 OSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 OSP) najskôr to, či sa ním napadá rozhodnutie, proti ktorému je dovolanie prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP). V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. ...

V prejednávanej veci, ktorá je nepochybne vecou obchodnou (vzhľadom na povahu účastníkov a predmet sporu), žalovaná istina (13.605,40 Sk) neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy platnej v deň podania žaloby na súde prvého stupňa, t.j. k 27. 12. 2005. Minimálna mesačná mzda od 01. 10. 2005 predstavovala sumu 6.900,- Sk, desaťnásobok tejto sumy je 69.000,- Sk. Zároveň dovolanie žalovaného smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, avšak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku nevyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým tento vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 OSP. Preto prípustnosť dovolania v predmetnej veci z ustanovenia § 238 OSP nemožno vyvodiť.

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak bolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z väd uvedených v § 237 OSP (tzv. dôvody zmätočnosti). Jedným z takých dôvodov je aj prípad, keď bola účastníkovi konania postupom súdu odňatá treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práva právom chránených záujmov. Podľa dovolateľa k takému pochybeniu došlo v konaní pred súdom prvého stupňa, ktorý napriek skutočnosti, že žalobca včas ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní dňa 20. 04. 2010 a z dôležitého dôvodu požiadal o jeho odročenie, nielen že pojednávanie uskutočnil, ale na ňom aj vykonával dokazovanie a meritórne rozhodol. Okrem práva účasti na pojednávaní tak malo byť žalovanému účastníkovi konania odňaté tiež právo vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom a právo v zmysle § 118 ods. 4 OSP pred skončením pojednávania, ktoré sa neodročuje, zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

Dovolací súd sa oboznámil s predloženým spisovým materiálom a dospel k záveru, že k odňatiu možnosti žalovanému účastníkovi konať pred súdom v dôsledku procesného postupu súdov (prvostupňového aj odvolacieho) v prejednávanej veci nedošlo. Prvostupňový Okresný súd Čadca na prejednanie veci nariadil celkovo štyri pojednávania na deň 26. 10. 2006, 24. 01. 2008, 12. 05. 2009 a 20. 04. 2010. Zo zápisníc z predmetných pojednávanií vyplýva, že dokazovanie v podobe čítania listinných dôkazov, výsluchov účastníkov resp. ich zástupcov a výsluchov svedkov sa vykonávalo na pojednávaniach konaných dňa 26. 10. 2006 a 12. 05. 2009, ktorých sa zúčastnil tak žalovaný ako aj jeho právny zástupca. Na pojednávanií dna 22. 04. 2010, na ktorom sa zúčastnil iba právny zástupca žalobcu, sa žiadne dokazovanie v zmysle § 120 a nasl. OSP nevykonávalo. Súd len oboznámil celý obsah spisu, vymenovaním jednotlivých v ňom sa nachádzajúcich dokumentov, od návrhu na začatie konania na č. 1. 2 - 3 až po ospravedlnenie neúčasti na pojednávanií a potvrdenie o práceneschopnosti žalovaného na č. l. 307 - 308. Následne právnenému zástupcovi žalobcu poskytol poučenie v zmysle § 120 ods. 4 OSP v nadväznosti na § 205a OSP a skonštatoval, že žalovanému a jeho právnenému zástupcovi bolo takéto poučenie doručené v písomnej forme spolu s termínom pojednávania, Ďalej vyhlásil dokazovanie za skončené a zamietol návrh na doplnenie dokazovania. Na výzvu súdu sa právny zástupca žalobcu vyjadril v tom zmysle, že nemá žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania a žiada, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a zaviazal žalovaného tiež k náhrade trov konania. Po prerušení pojednávania potom samo sudkyňa vyhlásila rozsudok spolu s uvedením podstatných dôvodov a poučením o odvolaní. Z uvedeného vyplýva, že k odňatiu možnosti žalovanému vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom v súvislosti s jeho neúčastou na pojednávanií dňa 22. 04. 2010 dôjsť nemohlo, pretože na tomto pojednávanií žiadne dôkaz vykonávané neboli.

Pokiaľ ide o namietané porušenie práva účastníka zúčastniť sa na nariadenom pojednávanií, z ustanovenia § 101 ods. 2 OSP vyplýva povinnosť súdu pokračovať v konaní, aj keď sú účastníci nečinní, to znamená, že si neplnia povinnosti v zmysle § 101 ods. 1 OSP, prispieť k dosiahnutiu účelu konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a dbajú na pokyny súdu. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu

a dosiaľ vykonané dôkazy. Súd teda nie je povinný vyhovieť akejkol'vek žiadosti o odročenie pojednávania, ale len takej, ktorú účastník odôvodní „dôležitým dôvodom“. Dôležitosť dôvodu, pre ktorý účastník žiada o odročenie pojednávania, posudzuje súd s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam prípadu. Hoci to zákon výslovne neustanovuje, existenciu takéhoto dôvodu, ktorý účastníkovi bráni byť prítomný na pojednávaní, musí účastník súdu vždy preukázať, a to hodnoverným spôsobom. Uvedené bolo tiež súčasťou písomného poučenia, ktoré súd prvého stupňa žalovanému doručoval spolu s každým predvolaním na pojednávanie (viď č. l. 51, 92; 138 a-306 spisu). Doslova sa v ňom uvádzalo: „Podľa § 101 ods. 2 OSP ak po riadnom predvolaní sa nedostavíte na pojednávanie ani nepožiadate z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať vo Vašej neprítomnosti. Prejednávanie sa môže odročiť len z dôležitého dôvodu, ktorý sa musí súdu oznámiť a preukázať pred začatím pojednávania.“ Žalovaný bol teda dostatočne poučený o svojej povinnosti podať žiadosť o odročenie pojednávania včas, t. j. pred začatím pojednávania, odôvodniť ju dôležitým dôvodom a jeho existenciu súdu preukázať. Dovolateľ argumentuje judikátom R 31/1995, čo je rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 66/94 zo dňa 18. 04. 1995, publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod poradovým číslom 31/1995, ktorého právna veta znie: „Choroba účastníka preukázaná lekársky uznanou práceneschopnosťou je dôležitým dôvodom v zmysle § 101 ods. 2 OSP. Ak účastník konania v takomto prípade požiadal včas o odročenie pojednávania, prejednanie veci v jeho neprítomnosti treba kvalifikovať ako odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ OSP.“ Z citovaného rozhodnutia vyplýva, že hodnoverným dôkazom o chorobe účastníka, ktorá mu bráni v účasti na pojednávaní, je potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti vystavené ošetrojúcim lekárom. V prejednávaní veci právny zástupca žalovaného písomným podaním zo dňa 13. 04. 2010, podaným osobne v podateľni súdu dňa 14. 04. 2010, ospravedlnil neúčast' svoju a svojho klienta na pojednávaní, ktoré bolo nariadené na deň 22. 04. 2010 so začiatkom o 07.30 hod. Zároveň požiadal o odročenie tohto pojednávania na iný termín z dôvodu, že jeho klient je od 12. 04. 2010 práceneschopný. Prílohou uvedeného podania bola fotokópia časti Potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti J 738964, vystaveného MUDr. O. M., všeobecným lekárom pre dospelých, dňa 13. 04. 2010, podľa ktorej bol žalovaný neschopný práce od 12. 04. 2010 a mal povolené vychádzky v čase od 10.00 hod.

do 12.00 hod. a tiež v čase od 14.00 hod. do 15.00 hod. Súd prvého stupňa uvedené podanie vyhodnotil tak, že z predloženého listinného dôkazu nie je zrejmé, že by ku dňu 22. 04. 2010, kedy súd rozhodoval o návrhu na odročenie pojednávania, žalovaný preukázal existenciu práceneschopnosti. S týmto názorom súdu prvého stupňa sa stotožnil aj odvolací súd a stotožňuje sa s ním aj súd dovolací. Asi ťažko by totiž právny zástupca žalovaného mohol dňa 13. 04. 2010 vedieť, že jeho klient bude práceneschopný ešte aj dňa 22. 04. 2010, čiže 10 dní od začiatku práceneschopnosti a už vôbec to nemohol vedieť konajúci súd. Okrem toho, ako správne poukázal súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia, práceneschopnosť žalovaného neznamená zároveň aj dôležitý dôvod neprítomnosti na strane jeho právneho zástupcu. Právnomu zástupcovi žalovaného nič nebránilo v tom, aby sa nariadeného pojednávania zúčastnil, resp. taká skutočnosť súdu nebola známa. Zrejme inak by súd prvého stupňa vyhodnotil neprítomnosť žalovaného a jeho právneho zástupcu na pojednávaní dňa 22. 04. 2010, ak by sa naň právny zástupca dostavil (keď už bolo zrejmé, že termín pojednávania nebude zrušený), ospravedlnil neúčast svojho klienta, požiadal o odročenie pojednávania a zároveň súdu preukázal, že práceneschopnosť jeho klienta v dôsledku choroby naďalej trvá. Hlavným dôvodom, pre ktorý boí súd prvého stupňa v zmysle § 101 ods. 2 OSP oprávnený uskutočniť pojednávanie dňa 22. 04. 2010 v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu, bolo teda nepreukázanie existencie dôležitého dôvodu, ktorý by im bránil v účasti na tomto pojednávaní. Pokiaľ ide o záver odvolacieho súdu o tom, že žalovaný nielen že nepreukázal existenciu tvrdeného dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania, a to trvanie práceneschopnosti k dátumu 22. 04. 2010, ale sa ani nejednalo o dôležitý dôvod, vzhľadom na priebeh súdneho konania, jeho dĺžku a spôsob vykonávania dôkazov pred súdom prvého stupňa, dovolací súd poznamenáva, že doterajšia rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ale ani Ústavného súdu takémuto záveru nenasvedčuje. Inak povedané, nenasvedčuje tomu, že by choroba účastníka, potvrdená lekársky uznanou práceneschopnosťou, za istých okolností nemala byť dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania v zmysle § 101 ods. 2 OSP. Ide však len o čisto hypotetické úvahy v rovine „čo by bolo keby“, keďže rozhodujúce je to, že žalovaný nepreukázal existenciu tvrdeného dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania. Na druhej strane však treba súhlasiť s názorom prvostupňového aj odvolacieho súdu, že žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu lekársky uznanej práceneschopnosti by sa

nemala zneužívať ako prostriedok zámernej procesnej obštrukcie. Účastník konania má nepochybne právo byť prítomný na pojednávaní a ak mu vážna prekážka bráni sa zúčastniť, má právo požiadať o jeho odročenie. Výkon týchto práv však nesmie brániť druhému účastníkovi v realizácii jeho práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov. Problém zneužívania tzv. „péeniak“ si uvedomoval aj zákonodarca, keď s účinnosťou od 01.01.2012 sprísnil pravidlá pre odročenie pojednávania v prípadoch, keď je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu. V takých prípadoch musí návrh na odročenie pojednávania okrem náležitostí podľa § 119 ods. 2 OSP obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára o tom, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za také vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník konania alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania (§ 119 ods. 3 OSP). Hoci táto právna úprava v čase rozhodovania súdu prvého stupňa o návrhu žalovaného na odročenie pojednávania ešte nebola účinná, prísny postup prvostupňového súdu, pokiaľ ide o výklad § 101 ods. 2 OSP a jeho aplikáciu na danú procesnú situáciu, bol plne opodstatnený.

K odňatiu možnosti žalovanému konať pred súdom nedošlo ani v súvislosti snamietaným porušením práva v zmysle § 118 ods. 4 OSP. Podľa tohto ustanovenia, ak sa pojednávanie neodročuje, súd pred jeho skončením vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci, a odňatie možnosti konať pred súdom nešlo preto, že (ako bolo vysvetlené vyššie) súd prvého stupňa bol oprávnený pojednávať v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu. Ak by sa bol žalovaný pojednávania dňa 22. 04. 2010 zúčastnil, súd by ho bol nepochybne na také vyjadrenie vyzval, tak ako to urobil v prípade právneho zástupcu žalobcu, ktorý bol na pojednávaní prítomný. Odňatím možnosti konať pred súdom nie je skutočnosť, že účastník konania určité procesné právo neuplatnil, ale to, že mu jeho uplatnenie zo strany konajúceho súdu nebolo umožnené.

Výhrady dovolateľa voči postupu prvostupňového súdu spadajúce pod dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ OSP vyhodnotil teda dovolací súd ako neopodstatnené. Výhradami voči právnenému posúdeniu veci súdmi zúčastnenými na rozhodovaní sa nezaoberal, pretože ako vyplýva z predchádzajúceho výkladu, dovolací dôvod podľa § 241

ods. 2 písm. c/ OSP by bol dovolací súd oprávnený skúmať, len ak by bolo dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu v zmysle § 23S OSP prípustné. Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol podľa § 218 ods. 1 písmeno c/ OSP, ktoré ustanovenie je cez § 243b ods. 5 OSP aplikovateľné aj na dovolacie konanie.

O trovách dovolacieho konania súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešnému žalobcovi náhradu trov nepriznal, pretože si ich neuplatnil a ani mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli.»

Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, avšak nezistil, že by účinky výkonu jeho odvolacej právomoci boli nezlučiteľné so zásadou spravodlivého procesu a základným právom účastníka konania na súdnu ochranu. Napadnuté uznesenie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom jeho výklad právnych predpisov a závery z nich odvodené nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Na posúdenie ústavnosti vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu považoval ústavný súd za kľúčové zistenie, či spôsob, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, je ústavne konformný. Inými slovami, ústavný súd zisťoval, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na zistený skutkový stav nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej úpravy. Ústavný súd sa síce stotožnil s právnym názorom sťažovateľa, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, avšak toto právo neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie treba podľa názoru ústavného súdu posudzovať vždy so zreteľom na konkrétny prípad.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu na výklad príslušných zákonných ustanovení nestotožnil (a v dôsledku toho ani s jeho rozhodnutím vo veci samej), nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2013